

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.III.20.898/2019/4. szám

A tanács tagjai: Salamonné dr. Piltz Judit a tanács elnöke

. Döme Attila előadó bíró

. Kiss Gabriella bíró

A felperesek: I. rendű
II. rendű
III. rendű

A felperesek képviselője:

ály Edina Ügyvédi Iroda

(ügyintéző: dr. Király Edina ügyvéd)

Az alperes: alperes

Az alperes képviselője:

Balla és Kiss Ügyvédi Iroda

(ügyintéző: dr. Kiss Klára Viktória ügyvéd)

A per tárgya: kártérítés megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

I. rendű felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

ővárosi Törvényszék 41.Pf.639.464/2018/4.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Pesti Központi Kerületi Bíróság 11.P.52.291/2018/8-II.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel támadott rendelkezését - az alperesnek az I. rendű felperessel szembeni perköltségfizetési kötelezettségére vonatkozó, valamint az I. rendű felperes és az alperes illetékfizetési kötelezettségeire vonatkozó rendelkezésekre is kiterjedően - hatályon kívül helyezi és az elsőfokú ítéletet a járadékfizetésre kötelező rendelkezés tekintetében is helybenhagyja; az elsőfokú perköltség és a kereseti illeték vonatkozásában részben megváltoztatja, és az alperesnek az I. rendű felperessel szemben fizetendő perköltségfizetési kötelezettségét 637.000 (hatszázharminchétezer) forintra szállítja le, az I. rendű felperesnek az állam javára fizetendő kereseti illetékfizetési kötelezettségének összegét 172.750 (százhetvenkétezer-hétszázötven) forintra emeli fel, az alperesét 596.450 (ötszázkilencvenhatezer-négyszázötven) forintra szállítja le.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg az I. rendű felperesnek 15 nap alatt 152.000 (százötvenkétezer) forint másodfokú perköltséget.

Kötelezi az I. rendű felperest, hogy fizessen meg a Magyar Államnak - az illetékes állami adóhatóság felhívására - 16.000 (tizenhatezer) forint fellebbezési eljárási részilletéket, az alperest pedig ugyancsak felhívásra 735.200 (hétszázharmincötezer-kétszáz) forint fellebbezési illeték állam javára történő megfizetésére kötelezi.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg az I. rendű felperesnek 15 nap alatt 22.000 (huszonkétezer)

forint felülvizsgálati eljárási költséget, valamint a Magyar Államnak - az illetékes állami adóhatóság felhívására - 69.000 (hatvankilencezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] Az I. rendű felperes házastársa, a II. és III. rendű felperesek édesapja 2014. május 28-án az alperes biztosítottja által okozott közlekedési balesetet szenvedett, amelynek következtében 2014. július 3-án elhunyt.
- [2] Az I. rendű felperes saját jogú öregségi nyugdíja havonta 89.470 forint, míg elhunyt házastársának saját jogú öregségi nyugdíja 204.535 forint volt. Az I. rendű felperes férje halálát követően ideiglenes özvegyi nyugdíjban, 2015. július 3-ától állandó özvegyi nyugdíjban részesül, amely elhunyt házastársa saját jogon megszerzett nyugdíjának 30%-a. Az I. rendű felperes teljes nyugellátása havi 153.550 forint.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [3] A felperesek keresetükben közeli hozzátartozójuk elvesztése miatti vagyoni és nem vagyoni kártérítési igényeiket érvényesítették az alperessel szemben. Ezek között az I. rendű felperes havi 150.000 forint tartást pótló járadék megfizetésére kérte kötelezni az alperest.
- [4] Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. A kereset jogalapját teljes egészében vitatta.

Az első- és másodfokú ítélet

- [5] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest a felperesek javára különböző összegű sérelemdíjak megfizetésére, továbbá az I. rendű felperes javára 2015. április 6. napjától kezdődően véghatáridő nélkül havonta 57.533 forint járadék megfizetésére is. A járadékgigénnyel kapcsolatos döntését a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:527. § (2) bekezdésére és 6:529. §-ára alapította. Ezzel kapcsolatosan kifejtette, hogy a tartást pótló járadékgigény mértéke a korábbi életszínvonal, ezt azonban az I. rendű felperes megfelelően nem bizonyította a perben. Utalt az EBH2008. 1769. számú eseti döntésben kifejtettekre, amely szerint nem jelent káronszerzést a károkozó magatartás következtében elhunyt házastárs után kapott özvegyi nyugdíj, mert a nyugellátás rendeltetését tekintve nem kompenzáló jellegű. Ezért az özvegyi nyugdíj összegét nem vette figyelembe a jövedelempótló járadékgigény elbírálása során. Tekintettel volt arra, hogy az I. rendű felperes öregségi nyugdíja havi 89.470 forint, míg elhunyt házastársának saját jogú öregségi nyugdíja 204.535 forint volt, ebből a balesetet megelőző idő egy főre jutó jövedelmét 147.001 forintban számította, és az alperest az I. rendű felperes baleset előtti egy főre eső jövedelmének, valamint az őt megillető saját jogú nyugdíja különbözetének megfizetésére kötelezte.
- [6] Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet részben megváltoztatta. Ennek keretében mellőzte az alperest havi 57.533 forint járadék megfizetésére kötelező

rendelkezést.

- [7] Indokolása szerint a tartást pótló járadékot a Ptk. 6:529. §-a szerint kell megállapítani, ennek (3) bekezdése értelmében a tartást pótló járadék meghatározása során a kiesett tartást és a járadékot igénylő jövedelmét kell figyelembe venni, az I. rendű felperes jövedelme pedig az özvegyi nyugdíjjal növelt ellátás. A másodfokú bíróság nem osztotta az elsőfokú bíróság e jövedelemrész figyelmen kívül hagyásával kapcsolatos álláspontját, amelyet a Ptk. idézett rendelkezésével ellentétesnek talált. Megítélése szerint nincs olyan indok, ami miatt ez a jövedelemrész, amelyben az I. rendű felperes éppen a balesettel összefüggésben részesül, figyelmen kívül hagyható lenne a baleset anyagi következményeinek vizsgálata során. Rögzítette, hogy az I. rendű felperes a baleset előtt 147.003 forint jövedelemhez jutott, míg az özvegyi nyugdíjjal növelt ellátása havi 150.831 forint. Utalt arra is, hogy önmagában ez még nem zárná ki a tartáspótló járadék megállapítását, de ahhoz a felperesnek az életszínvonalában beállt csökkenést kellett volna bizonyítania, amit viszont az elsőfokú bíróság megállapítása szerint nem teljesített.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [8] A jogerős ítélettel szemben az I. rendű felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet annak részbeni hatályon kívül helyezése és - tartalma szerint - az elsőfokú bíróság ítéletének az alperes járadékfizetésre kötelező rendelkezése helybenhagyása iránt. A másodfokú bíróság által megsértett anyagi jogszabályhelyekként jelölte meg a Ptk. 6:529. §-ának (3) és (5) bekezdését, 6:528. §-ának (5) bekezdését, valamint a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (a továbbiakban: Tb. tv.) 45. § (1) bekezdését és 46. § (1) bekezdését. Hivatkozott az EBH2008. 1769. számú eseti döntésre is. A másodfokú bíróság által megsértett eljárási jogszabályhelyekként jelölte meg a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 253. § (2) bekezdését, 206. § (1) bekezdését, 221. § (1) bekezdését és 239. §-át.
- [9] Iratellenesnek találta a másodfokú bíróságnak azt a megállapítását, hogy az I. rendű felperes nem bizonyította az életszínvonalában bekövetkezett csökkenést. Utalt a személyes tényelőadására, amely szerint korábban az elhunyt házastársa végezte a ház körüli munkákat és a teljes család szükségletét kielégítő zöldség- és gyümölcs termesztést, amelyet most a piacról kell pótolnia, továbbá azokat a nyugdíjasoknak járó juttatásokat sem kapja meg az önkormányzattól, államtól, amelyek korábban a férjének is jártak, és a káresemény miatt már arra sincs módja, hogy a házastársával közös korábbi szokásuk szerint a mozgássérültségére tekintettel rendszeresen járjon gyógyfürdőbe. Hivatkozott arra, hogy ezeket a tényállításait a II-III. rendű felperesek tényelőadásuk során megerősítették, míg az alperes az eljárás során azokat nem vitatta. Utalt arra, hogy az ingatlan fenntartásának állandó költségei az egyik fél halálát követően nem csökkennek arányosan, ami ugyancsak életszínvonal csökkenést eredményezett.
- [10] Hivatkozott arra is, hogy az I. rendű felperes házastársának nyugdíja közel háromszorosa volt az I. rendű felperesének, ennek arányos évenkénti emelésével számolni is lehetett, jelenleg azonban az özvegyi nyugdíj ennek csak egyharmada, amely ugyancsak ebben az arányban emelkedik, és ez szintén az I. rendű felperes életszínvonalának csökkenéséhez vezet.
- [11] Hiányolta a másodfokú ítélet indokolásából annak kifejtését, hogy a másodfokú bíróság az EBH2008. 1769. számú eseti döntésben kifejtett álláspontot miért hagyta figyelmen kívül. Utalt a PK 46. számú állásfoglalásra, amelyből azt olvasta ki, hogy jogpolitikai szempontok is a hozzátartozói társadalombiztosítási juttatás figyelmen kívül hagyása mellett szólnak annak érdekében, hogy a károkozástól függetlenül járó társadalombiztosítási szolgáltatás előnyeit maga a biztosított, ne pedig a társadalombiztosítási jogviszonyon kívül álló károkozó élvezze azáltal, hogy az ellátás beszámításával kisebb mértékű kompenzációra legyen köteles.
- [12] Álláspontja szerint a másodfokú bíróság jogszabályt sértett azzal, hogy a kiesett tartás körében nem vette figyelembe az elhunyt házastárs által természetben nyújtott tartást, a jövőbeli változást, az I.

rendű felperes jövedelmét pedig az özvegyi nyugdíjjal növelten állapította meg, és ennek anyagi jogszabályba ütköző indokát adta, iratellenesen állapította meg, hogy az I. rendű felperes nem bizonyította életszínvonalának csökkenését és e megállapítását nem indokolta.

- [13] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel támadott részének hatályában való fenntartására irányult, annak helyes indokai alapján. Utalt rá, hogy a korábban biztosított életszínvonal I. rendű felperes általi megfelelő módon való bizonyításának hiányát már az elsőfokú bíróság megállapította, az elsőfokú bíróság ítélete ellen azonban az I. rendű felperes nem fellebbezett, az ítéletnek ezt az indokát sem vitatta. Megítélése szerint a bizonyítékértékelés jogszabálysértés hiányában felülvizsgálati kérelemmel nem támadható, és valamely tény állítása még nem jelenti annak bizonyítását. Utalt arra, hogy téves az a felperesi hivatkozás is, amely szerint az eljárásban nem vitatta volna a felperesek által előadott tényeket, amellyel szemben következetesen vitatta, hogy az I. rendű felperes az eljárás során szükségletét és a tényleges tartási igényeit igazolta volna. Egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy az I. rendű felperes jövedelme az özvegyi nyugdíjjal növelt ellátás és nincs olyan indok, amely miatt ez a jövedelemrész figyelmen kívül hagyható lenne. A felülvizsgálati kérelemnek a PK 46. számú állásfoglalásra utaló indokait kiragadottnak és helytelenül értelmezettnek találta.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [14] A felülvizsgálati kérelem alapos.
- [15] A Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között, a Pp. 272. § (1) bekezdése szerint megjelölt jogszabálysértések és azok előadott indokai tekintetében vizsgálta felül.
- [16] Az I. rendű felperes a felülvizsgálati kérelmében azt sérelmezte, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróságtól eltérően az özvegyi nyugdíjat az alperes helytállási kötelezettsége körébe tartozó kártérítés összegébe beszámította, ezzel csökkentve az alperes fizetési kötelezettségét.
- [17] A Legfelsőbb Bíróság az EBH2008. 1769. számon közzétett Pfv.VIII.20.091/2008. számú eseti döntésében elvi élel fejtette ki, hogy a Tb. tv. 45-46. §-ain alapuló özvegyi nyugdíj nem jelent káronszerzést a károkozó magatartása következtében elhunyt házastársa részéről. Döntése indokolásában a Legfelsőbb Bíróság kifejtette, hogy az özvegyi nyugellátás rendeltetését tekintve nem kompenzáló jellegű, és akkor sincs kapcsolatban a felperes által elszenvedett kár mértékével, ha a károkozó helyett helytálló biztosítónak megtérítési kötelezettsége keletkezik az özvegyi nyugdíj tekintetében a társadalombiztosítással szemben. A jogosultság a házastárs elvesztésén alapul, a házastárs halálának okától függetlenül. A Legfelsőbb Bíróság indokolása szerint az ellenkező álláspont elfogadásával indokolatlan hátrányt szenvedne a károkozó magatartás folytán elhunyt személy károkát is elszenvedő házastársa a „természetes halállal” elhunyt személy házastársával szemben. Előbbi az özvegyi nyugdíj beszámításával lényegében özvegyi nyugdíját (vagy annak a kártérítéssel egyező részét) elvesztené. A beszámítás elmaradása nem eredményez kétszeres kártérítést, viszont a beszámítás a nyugellátás rendeltetésével ellentétes módon az özvegyi nyugdíjtól fosztaná meg a jogosultat.
- [18] Az elsőfokú bíróság a Legfelsőbb Bíróság fenti iránymutatását követve hozta meg ítéleti döntését. A másodfokú bíróság ezzel az iránymutatással egyet nem értve, tudatosan tért el az EBH-ban megfogalmazott és a jogegységesítés szándékával közzétett állásponttól. Önmagában ezzel az eltéréssel a másodfokú bíróság jogszabályt nem sértett, mert az EBH követésére őt jogszabály nem

kötelezte. A Kúria azonban nem kíván eltérni az EBH-ba foglalt jogi állásponttól, azt továbbra is fenntartja. Ennek nyomatékositása érdekében rámutat arra, hogy a saját jogú nyugellátás mellett folyósított özvegyi nyugdíjra való jogosultság megszerzésének alapjához nem tartozik hozzá, hogy az özvegy elhunyt házastársa kártérítési felelősséget magalapozó esemény folytán veszítse életét. Az olyan esetekben is igényelhető, amikor az özvegy a házastársa elvesztése miatt senkivel szemben nem érvényesíthet kártérítési igényt. Ehhez képest rögzítette a Legfelsőbb Bíróság a fent idézett döntése indokolásában is, hogy a kártérítési felelősséggel nem terhelt esetekhez képest éppen a kártérítésre jogosult túlélő házastárs helyzete válna hátrányosabbá az özvegyi nyugdíjnak a kártérítési összegbe való beszámításával, miközben az özvegyi nyugdíj rendeltetése nem kárkompenzáció, az arra való jogosultság megszerzésének alapja pedig nem polgári jogi értelemben vett káresemény, hanem bármilyen okú haláleset, és a társadalombiztosítási juttatások célja végképp nem a károkozók kárfelelősségéből fakadó terheinek enyhítése.

- [19] A fentiekre tekintettel a Kúria megállapította, hogy a másodfokú bíróság megsértette a felülvizsgálati kérelem alapjául hivatkozott jogszabályhelyeket, amelyeket az elsőfokú bíróság alkalmazott helyesen. Ezért a Kúria a Pp. 275. § (4) bekezdése alkalmazásával a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelemmel támadott részében hatályon kívül helyezte, és ebben a részében az elsőfokú ítéletet hagyta helyben.
- [20] A hatályon kívül helyező és az elsőfokú ítéletet a felülvizsgálati kérelemmel érintett részében helybenhagyó rendelkezésre tekintettel a Pp. 78. § (1) bekezdésének alkalmazásával a Kúria módosította az első- és másodfokú perköltségek viselésére vonatkozó rendelkezéseket is. Ennek során figyelemmel volt arra, hogy a felülvizsgálati eljárás pertárgyának értéke a havi 57.533 forintos járadékösszegnek a Pp. 24. § (2) bekezdés a) pontja szerint számított értéke, 690.396 forint. Ez az a követelésérték, amely tekintetében a másodfokú bíróság számításától eltérően az alperes pervesztes, az I. rendű felperes pernyertes lett. Az erre az értékre eső ügyvédi munkadíjnak a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: IM rendelet) 3. § (2) bekezdés a) pontja, (5) bekezdése és 4/A. §-a alapján számított elsőfokú összege 44.000 forint, másodfokú összege 22.000 forint. Az elsőfokú eljárási illetéknek az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 42. § (1) bekezdés a) pontja alapján számított összege 41.400 forint, ugyanezen törvény 46. § (1) bekezdése alapján számított másodfokú illetékének összege 55.200 forint. A Kúria ezekkel az értékekkel módosította a másodfokú bíróság által meghatározott perköltségviselési összegeket, az alperes által az I. rendű felperesnek fizetendő elsőfokú perköltség összegét ahhoz képest 44.000 forinttal felemelve, az I. rendű felperes által az államnak fizetendő elsőfokú eljárási részilleték összegét 41.400 forinttal csökkentve, az alperes részilletékfizetési kötelezettségét ugyanezzel az összeggel növelve, az alperes által az I. rendű felperesnek fizetendő másodfokú perköltség összegét 22.000 forinttal növelve, az I. rendű felperes által az államnak fizetendő másodfokú eljárási részilleték összegét 55.200 forinttal csökkentve, az alperes által fizetendő másodfokú eljárási részilleték összegét ugyanezzel az összeggel növelve.

Záró rész

- [21] A felülvizsgálati kérelem eredményessége folytán a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján a Kúria az alperest kötelezte a felülvizsgálati eljárás költségeinek a viselésére. Az I. rendű felperes felülvizsgálati perköltségét az IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése, valamint 4/A. §-a alkalmazásával 22.000 forintban, az állam javára fizetendő eljárási illeték összegét az Itv. 50. § (1) bekezdése alapján 69.000 forintban határozta meg. Ez utóbbi megfizetésére a költségmentesség bírósági eljárásban történő alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján kötelezte az alperest.

[22] A Kúria a döntését a Pp. 274. § (1) bekezdése alkalmazásával tárgyaláson kívül hozta.

Budapest, 2020. szeptember 9.

Salamonné dr. Piltz Judit s.k. a tanács elnöke, Dr. Döme Attila s.k. előadó bíró, Dr. Kiss Gabriella s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

bíróági ügyintéző
HM